

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.26. Vitam æternam do eis. Exposuit D. August. quod sicut sæuißimum mundi tormentum hoc est quo reprobum mala torquet conscientia: sic solidißima est hilaritas qua bonum bona recreat conscientia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

XII. *crucifixus est, & ego mundus.* Mundus me habet, & de me hoc opinatur quod dolore torquear velut suspensus: & ego quoque de illo conijcio. Proverbum est inquit D. Hieronym. Quod in hoc mundo invicem stulti sumus, mihi que videtur, in eo quod agis, te delirare, quare te subsannas, tibi verò videtur me delirare, me que subsannas. Considerat mundanus suis vacans delicijs, indulgens voluptatibus, epulis refectus opiparis, lectulis stratus mollibus, & dignitate sublimis, Dei serum vitam hanc lacrymis eluentem paupertate depressum voluptatum suarum refranatorum, somni pareum, per vicias panem comedentem, persecutionem passum & detractionem, quem nemo reueratur: illum autem indicat pusillanimum, deiectum & velut suspensum, qui nec modica gaudet voluptate, nec habet, quo pedem figat fulcimentum.

Vir autem iustus seipsum contemplatus cœli feruentem desiderio, nullo conscientie remorsu perturbatum, eiusdem quiete gaudentem atque spe, quod momentaneam hanc aduersitatem breui gaudium excipiet infinitum, & quidquid patitur glorie militet sempiternæ, considerat autem peccatorem terrore metuque moris confesternatum, & clamoribus ex mala conscientia inquietum, & terroribus anxium vtrum lecto decumbens dormiturus se manere poterit & doceat ignibus damnationis æternis, deinde non parum perterretur, considerans Deum sibi hostem & inimicum, diabolum autem iam eius accepisse dominium: iudicat quod ille sit à labore requiescens, à tormento liber, pedesque suos iam fixerit in bonis illis ex spe securioribus: alter autem suspensus, afflictus & turbatus ingemiscat.

D. Hier. Verba D. Hieronym. nefas est præterire: *Tales miseros arbitraris, nos te miserabilissem putamus.* **Ep. 99 ad Ascellam.** *Par paris refertur, & inuicem vobis videmur insanire.* Tibi placet lauare quotidie, alius has munditias sordis putat. *Ua Astagenem rictus* (Astagen est species piscis Francolin.) *Et de comese Acipenser gloriaris.* (Acipenser, species est piscis adeo lapidi & pretiosi, vt de illo dicat Macrobius, quod ad mentas Regum cum musica soleret detrahi.) **Lib. 3. Saturna cap. 10.** *Ego faba ventrem impleo Te delectans cachinnantium greges, me plangentes &c.* Hoc igitur ait Apo. hoc de me mundus opinatur quod crucifixus sum & patibuli patiar angustias: quia me pauperem, lacrymantem, pressum persecutionibus, vigilantem, carceres & labores considerat tolerantem, à quibus omnibus se gaudet immunem. Ego verò contrariam fero sententiam, nempe, quod ipse talia patiar: etenim si mihi hæc ter-

rena deficiat, vt ignorem vbi pedem figam, iam habeo & gaudeo cœlestibus, spe securus illa possidendi in omnem æternitatem: deinde redundat cor mihi gaudio ob conscientie mee testimonium. Ipse vero, ipse inquam auxiat doloribus, terroribus, angustijs, & suspitionibus, vt velut suspensus pedem figere nequeat, nec in bonis, quæ videt, sedem capere: sunt enim fluida & quæ cras illi deficient, imo fortè etiam hodie, quem post bona illa vmbatica sequentur & excipient pœnæ constantes & in æternum subsistentes.

§. 26. Vitam æternam do eis. *Exposuit D. Augustinus quod fecit seuisimum mundi tormentum hoc est quo reprobam mala torquet conscientia: sic solidissima est hilaritas qua bonum bona recreat conscientia.*

EX prædictis quendam elicit D. Augustinus propositionem, quæ cum adeo læpe in illius operibus repetatur, S. Prosper Episc. Aquitanie illi maxime familiaris librum componens sententiarum D. Augustini illam statuit quasi illi propriam. *Verumtamen charissimi* (sic D. Augustinus.) *inter omnes tribulationes humana anima, nulla est maior tribulatio, quam conscientia delictorum.* Sic nec alacritas iucundior, quam conscientia bene meritum. Confirmat hoc varijs locis similitudine valde familiari. Nō potest homo grauiori torqueri dolore, quam si in domo propria non liceat ei requiescere. Si quis patiar in campo, vel in foro, vel in itinere calamitatem, domum reuersus requiescit, ad mensam se cibo recreat, & in lecto quietus recumbit, &c. Quanta quies viro illi, qui domo gaudet opulenta mille depictis imaginibus ornata, horto deliciarum pulcherrimis cubiculis, muliere prudens, potifica, formosa solis instat, filijs, instat stellarum fulgentissimis: quando desotis reuersus melancholicus & bile commotus, ex eo quod contigit illi sinistra aliquid vel quod in alterum excanduerit, vel quod ibi aut alibi laborauerit: obtinam illi procurit vxor eum receptura gaudio cum filijs exultans, mille viri demulcens blanditijs epulū instruens opiparum, mensam sternens, cubicula aromatibus & odoribus implens: illis se recreat festinum agit diem & omnes quas foris atulerat molestias, memoria expellit etiam grauissimas.

Econ-

64
Li. 6. sententiarum ex Aug. cap. 191. Tom. 4. In illud Psal. 45. Adiuuor in tribulatione. loc. cit. & in illud ps. 36. Verumtamen peccatores peribunt. Er in illud ps. 100. Perambulabam in medio &c. I. Similitudo.

2. Cor. 1. 12
V.
Testimonium conscientie
initium
gloriae.

scientia. Gloria nostra hac est testimonium conscientie nostra. Iam gloriam habemus portatorem, quam nobiscum circumferimus & gaudij vite aeternae participationem. Quoniam haec est Testimonium conscientie nostra: quodnam est illud? Apostole sanctissime illud quod procedit ex spiritu S. qui eam per gratiam inhabitat nosque hortatur, ut exultemus: quia sumus filij Dei, & filij, etiam regnorum & gloriae ipsius heredes ex ille legitimi. Quoniam ipse spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filij Dei: si autem filij & heredes: heredes, quidem Dei, coheredes autem Christi: si tum n. compatiuntur, ut & conglorificemur. Examinando diligenter conscientiam nostram nec in eo repentiendo vel aliquo peccatum sentiendo mortale est quod est commissum, & letum fuerit per penitentiae lacrymas nostro iudicio penitus absterlum, & inueniendo in illo seruens Deo seruicium desiderium, atque in ijs quae nobis occurrunt, nouimus Dei nos legem obtinuisse: si ductualiter conijcimus, quod per Dei misericordiam nobiscum sit spiritus S. & ille ipse sit qui nobis ius loquatur, quod sumus filij Dei per gratiam, & ita commente gaudeamus: ut primogenitus exultat spe heredis opulenta cuiusdam hereditatis: & sicut animo iubilat sola ipsa spe, qui facultatem obtinuit sententiam qua sibi ius ad primariam obtinuit dignitatem. Sicut e contra reprobis conscientia malefacti perurbatur, quae continuo illum inquietat, ut sibi caueat, & diligenter attendat, quod per peccatum sit filius diaboli, & timore inferni perpetuo cruciatur: ita nos bona semper exhilarat conscientia, fidelem nobis ingerens credulitatem, quod sumus filij Dei, & spe certa gaudeamus, quod vitales eius sumus regna possessuri. An simis huic dari potest alacritas? An gaudium in terra huic est aequiparandum. Iam gaudium est hoc caeleste, magis quam terrestre: quocirca iam vitam participat sempiternam.

Ro. 8. 16.

sepius notat quod ipsos mors maneat secundas Quoniam illa? Inferni. Hac est mors secunda. Quia de re vocat illam mortem secundam? Quia iam in hac vita mortem habent & patimur primam, quae est per peccatum: etenim illa principalis est, peior, & illa ratio principalis: ita ut secundam non incurrat qui in prima lapsus non fuerit. Unde iam hic peccator mortem sustinet ex peccato tristem & dolerolam, sicut diximus, quam secunda illa consequitur sempiterna.

VII.
Similitudo.

Hinc exponimus quare Dominus Petr. gaudia caelestis & aeternae beatitudinis, glorias appellet posteriores, quas ait sanctos ebenturos, de quibus iam illis testimonium perhibet Spiritus Sanctus, quas in praemium aduersitatum pro Christi nomine toleratarum accipient in aeternum possessuri. Significaret in eis spiritus Christi praenuntians eas, quae in Christo sunt passiones, & posteriores glorias. Quas dicit posteriores glorias? Quoniam sunt priores? Dominus Ioann. Euangel. in Apocalyp. sua locutus de peccatoribus

Idem igitur intelligendum de gloria iustorum quod glorias obtineant priores & posteriores: priores sunt huius vitae, quae procedunt ex gratia, quae dat animae vitam, atque ex consolationibus quibus in ea potiuntur ex testimonio: id, quod dat illis Spiritus Sanctus per bonam conscientiam quietudinem: ex quibus velut radice posteriores sequuntur in aeterna beatitudine: sicut enim ex prima morte, quae radix est & fundamentum secundae, sequetur secundaria de prioribus glorijs, quae sunt per gratiam sequuntur posteriores gloriae quarum priores sunt fundamentum iuxta illud Apostoli. trium.

Stipendia peccati mors: gratia autem Diuitia aeterna. Nihilominus verum est quod S. docet Theologia: sicut nemo potest hominum, quantumlibet sanctus sit cognoscere infallibiliter, quod in se per gratiam habeat Spiritum Sanctum: ita nec potest scire, nec credendum est infallibiliter, quod impulsus ille & testimonium de conscientia sua natum, quae dicitur i. quod sit filius Dei eiusque gloriae heres, sit ex eodem Spiritu Sancto. Si namque hoc cognosceret, infallibiliter se in gratia esse cognosceret, quod seclusa particula: reuelatione fieri non potest, ut dictum est: unde cuique dicendum cum Apostoli. Nihil mihi conserui sum: sed non in hoc iustificatus sum, qui autem iudicat me, Dominus est: qua fieri potest ut ius ipse considerans oculis nihil videat in conscientia sua reprehensibile, quod tamen Dei oculi percipiant, de quibus Salomon. Oculis Domini multo plus lucidiores sunt Eccli 22. super solem, circumspicientes omnes vias hominum. 28. Et valde possibile est, inquit Angeus Doctor, nos aliquando decipi per dæmonem, de quo nobis cauet Apostolus. quod se nonnumquam transfigurat in Angelum lucis: de quo perdoctus tractat celeberrimus Magister Soto, doctrinam sanctorum comprehendens.

His non obstantibus testimonium hoc bonae nostrae conscientiae, licet securitatem dumtaxat bonae habeat

Rem. 6. 23.

VIII.
Nemo certus est de salute sua.

1. Cor. 4. 4.

IX.
bonae habeat

scientiæ habeat opinionis ex coniecturis tantum nihilo
 enonitū. minus inter solamen, ut nullum huic in sera
 D. Avg. valeat equiparari. Pulcherrima Diui Augu-
 Ser. 10. ad Ith. verba proferamus in medium. O felix con-
 scientia puritas! O felix sancta conscientia incun-
 ditas, que vermem interiorum excidat, que car-
 cere dolos lib. tra. rationem, que ab omni immun-
 ditia purgat mentem. Omnis sancta paradisius de-
 lictarum, varijs honorum operum virgultis confi-
 ta varijsque virtutum floribus purpurata, &
 suauiter caelesti gratia irrigata. Hæc est fratres mei,
 paradisius in qua plantatur lignum vite, & ca-
 lestis sapientia. Hæc est thalamus Dei, palatium
 Christi, habitaculum Sancti Spiritus. Hæc est
 thronus Salomonis, lectus Sponsi caelestis, in quo
 ipsa conscientia bona optime delictatur, & re-
 quiescit cum Sponso suo. O conscientia, in te
 tibi occurrit Rebecca cum Isaac, veniente de agro.
 In te delictatur Iacob cum Raenelis coniugio. In
 te Sunamitis Abisag Regem David iucundis sp-
 met amplexibus. O conscientia sancta, in terra ad-
 huc es, & in calis habitas: gaude anima sancta
 conscientia decorata. Gaude calisti & aeterna glo-
 ria, &c.

66
 X.
 Improb-
 molestū
 est pro-
 priam in-
 trare con-
 scientiam.

Ex his colligit idem D. Augustin. causam
 quam preteritis diebus expediimus, nihil im-
 prob. magis molestum quam propriam intrare
 conscientiam, & intellectus oculos atque co-
 gritationem in eam desistere: quocirca nihil
 verendum, quod longum iustitiet eiusdem
 scrutinium, aut diuturne incumbat orationi
 mentali: sed semper totis vagatur, terrena
 contemplatis, luctum proprium & aliena ne-
 gotia. Recordetur, inquit, quod nobis dixit
 Salomon, tria esse vitium domo sua expel-
 lant: sunt autem hæc. Fumus oculis, tectum su-
 giter perillantis, mulier luxuriosa. Tectum per illan-
 tia in die frigoris, & luxuriosa mulier compa-
 rantur. Si lingua hæc per se vitium adibus
 suis ext. roent, nec sit qui illum ibidem remo-
 veret, aut detineat, quid facient hæc tria
 conuictum? Tria hæc impius in conscientia
 suæ domo patitur, ut præmissimus: id-
 circo ne credas quod eam facile sit ingrellu-
 ris.

XI.
 Similitu-
 do:
 Provi. 9. 13
 Provi. 10. 26
 Provi. 17. 15

Ex opposito, secundum mentem Diui Augu-
 stini nihil maiorem infert iusto Reique amico
 iucunditatem, quam animæ suæ domum in-
 gredi atque in ea requiescere, in qua Deum
 contemplantur, illam componit & adornan-
 tem: quia mulierem habet conscientia suæ pa-
 tricam, formosam, applaudentem, & domul-

centem. Considera cum præfate Doctore Re-
 gium Propheciam, qui communem suam fate-
 tur esse. & heram in ea mansurum. Perambulabam
 in innocentia cordis mei, in medio domus meæ. Ps. 100. 2.

O Christiane, quamvis alud non esset, quam
 hæc gaudere tranquillitate, quæ Deo-ones gau-
 dent, adlaborandum esset, ut talis esses & su-
 Vitam suam hunc præconderes, & illa te sus-
 pensione liberares, quæ per propriam detrueris
 conscientiam, pede lque tuo: in securo firmoque
 stiteres solo, iusto ablata restituendo, uocinam
 hæc extirpando affectionem, & odio huc vale-
 dicendo diabo. ico. Vitam Dei veritatem audi-
 tes, quæ de celo desuper attrahit, & pondus
 tolleres affectus, quo ad tartari profunda detra-
 heris! Vitam animæ tuæ præstares quod coti-
 poti suam male sano existente brachio vel pede
 luxato & dolente, dolorem aduertis conti-
 num, & qui somnum impedit, summâ conti-
 nuo laboras diligentia, ut inuicias qui suo eum
 reparada. restituat loco compositum! Quos non crucia-
 tus pateris manibus Chirurghi traditus ut bra-
 chium vel pedem suo loco restituat? Quod fac-
 cto quam quiete ab dormis, & quam securus
 exhilarescis? Anima inordinata, cui intellectus
 luxatus est, fraudibus tantum, laqueis, & pro-
 prii lucri ac voluptatis rationibus iutentus: cui
 & voluntas conuicta est, segregata à Deo bono
 infinito, atque ad creaturas conuicta vili-
 mas.

O quanta est hæc inordinatio, exclamat D.
 August. ut merito Dominus celos tertanque co-
 restetur: Obstupescite cæli super hoc, & porta eius
 desolamini vehementer, dicit Dominus: Duo enim
 mala fecit populus meus: me dereliquerunt fontem
 aqua viue, & foderunt sibi cisternas cisternas dissi-
 patim, quæ cõ inere nō valent aqua. An grauior dari
 possit inordinatio? In quo tuam non impure scot-
 Hominis tator stantisti voluptatem? In muliercula abie-
 quanta ctissima. Et tu anare fœnerator? In lucro vilis inordina-
 simo. Et tu mundane stultissime? In mundi di-
 gitate, mundi inquam stulti & cæci. Qui-
 bus intellectum fraudulente distendis? Lucro,
 boni operis chlamyle palliato. Tu vero digni-
 tatis ardello? Honore fumo minori. Hæc ti-
 bi persua. le, quamdiu sic incesseris vitamque ta-
 lem duxeris, dolore torqueris, & velut sus-
 pensus cruciatum patiers intolerabilem, com-
 parandus illi, cui membra corporis conuicta
 sunt & inordinata. Ad confellarum accurre:
 hic enim caelestis est Chirurgus, eius te trade
 manibus & crede firmiter, quod si ad brachij vel
 ped. s

XII.
 In prefat.
 In ff. 33.
 lere. 2. 11.

XIII.
 Hominis
 quanta

pedis animæ restitutionem nullis sentiatur dolor, merito timere possis damnium ex integro non esse reparatum. Quando Confessarius hanc tibi manum vel brachium non stringit fortiter, non tibi præcipit illico restituendum, & ut ne dum cum tali non conuerferis, sed nec eius subitres ædes, nec plateam transeas, deinde ut crudam sumas disciplinam, & hunc corporis tui castiges inimicum: dubiam hanc reputa curationem, nec tibi gaudia vitæ spes sempiternæ, quam suis Dominus largitur ouibus. Quid improballi faciebant, ut funem soluerent seque liberarent? Quousque animam nostram tollis? Non ea faciebant quæ rei suæ lebat necessitas: unde perpetes passi sunt cruciatus, infernum principium, in quem postmodum perfectè conuerunt.

§. 27. Non peribunt in æternam. Sicut Præditorum symbolum est, perseverare in ruina peccati, atque in circuitu cum illis ambulare: sic initium est Prædestinatorum in illis non perseverare in æternam.

¶ 67 Quartum hoc est iudicium à Domino præstitutum ouibus suis: *Non peribunt in æternam.* Liqueat hic signum & mirabile symbolum prædestinatorum: sicut e contrario præditorum est illud, quod D. Ioan. in illis nobis proponit: quod populus sint, qui perpetua & æterna manent in perditione. Nomen, quò congruenter exponitur quid sit mortale peccatum hoc est vendicatur perditione. Eo ipso Deo: vitæ apud Oseam: *Perditio in Israël.* Quæ maior dari potest iactura danti mercatori, quam si mare fulcans nauigio cuius metes sunt pretiosissima, sericum, aurum, argentum, polimitum, gemmæ, monilia omnes denique diuitiæ illius, incidit in scopulo: dissindatur nauis, omniaque profundo absorbeantur. Ecce miseri peccatoris naufragium, anima illius monilibus gratiæ Spiritus Sancti pretiosissima onusta vehabatur: donis insuper & virtutibus insusis præditus, tantique valoris meritis opulenta, ut minimum eorum tori non sit mendo comparabile. In scopulos illidit peccati mortalis, nauis animæ dirumpitur, consensum & ingresum dando libero suo arbitrio: & ecce cuncta demerguntur, pereunt gratiæ, doctæ, & merita quibus sola fides & spes superest, sed hæ

mortuæ. Tu iudex esto, an non grauis hæc perditio?

Hoc nomine familiariter Iob appellat peccatum. Aliqua do illud inferno coniungit: quia ab eo ad infernum nihil interest quam paries vitæ luteus in medio, atque ne credideris, quòd quantumlibet secreto peccatum committas; illud oculis abscondas diuinis: habet etenim Deus oculos lucidissimos, peccatum intructur in quod laberis, atque infernum quem tibi per illud acquiris & præparas. *Nudus est infernus coram illo.* Iob 26. 6. *Et nullum est operimentum perditioni.* Alas illud morti consociat; etenim verè mors est anima: *Perditio & mors dixerunt.* Simul colloquantur, & simul gradiuntur peccatum, quod est perditio, & mors. Quæ res iudicium tibi reproborum & homines sunt, quos semper in hac peccati perditione reperies contumaces, & ut tales describit nobis istos D. Ioan. *Circumdederunt eum Iudæi dicentes. Situ es Christus dic nobis palam, finem tandem his impone, nec ultra nos suspensos detineas. Situ es Christus, dic nobis palam.* Ut optiuor Evangelista nobis in illis particulariter declarat illud Davidici de præscitis in generali: *In circuitu impij ambulans: secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum.* Opinatur Iansenius Episcopus modernus & doctissimus Dauidem clarè voluisse declarare id quod mali cum bonis agunt, quos vocant (interpretare D. Augustin.) *Filios hominum,* & quod Deus cum illis, quid agunt impij & præscit electis? *Circumdauit illo, & circumcingunt: In circuitu impij ambulans.* Hoc est, illis bella mouent, ut inimici cingentes coronâ ciuitatem, filij sunt diaboli, teste Christo, ut tales ipsi sem flagrant impij desiderijs: *Vos ex parte diaboli estis, & desideria eius vultis facere.* Diaboli exercitus sunt illi, quos dicit Apostolus Petrus *circuire ut leones rugientes: Aduersarius vester diabolus, tanquam leo rugiens, circuiti quærens quem deuoret: Illi sunt filij diaboli: In circuitu impij ambulans.*

Verumtamen non arbitreris, quòd Deus illorum curam dimiserit: imo iuxta altissimam suam providentiam eorum curam suscipit, eos tuetur, conseruat, & amplificat. Hoc significat verbum illud. *Multiplicasti,* quod in Græco proprie significat: *Magnificasti aut plurimum curasti.* Reprobos illos, viles dicitis esse muscas seu papilionas qui nescio quàm habeant cum luce repugnantiam; etenim illam continuò circumvolitant, quasi vellent aut extinguere aut obcurare: verum in eorum hoc cedit incommodum: nam

Ose 13. 9.
I.
Mortale peccatum dicitur perditio.

Iob 26. 6.
II.
Dicitur etiã mors Iob 28. 22

Ps. 11. 9.
III.
Reprobi in circuitu ambulans id est bonos obfidunt.

IV.
Similitudo.